

Anmeldelse af Egon Clausen

MORTEN HIN KLOGE

Morten Thing:
Min egen historie.
Nemos Bibliotek. 2017.
356 s. Kr. 249.

Morten Things bog om ham selv er god at læse. Man vender side efter side, selvom det er en meget nøgtern bog uden stilistiske kunstgreb, men med mange detaljer og citater fra breve og dagbøger. Bogen går lige ud ad den kronologiske landevej: Undfangelse. Fødsel. Barndom. Skolegang ogsåvidere. Nogle steder bærer den tydelige præg af at være sammenstykket fra dagbogsoptegninger, så der er passager med opremsninger der virker en smule mekaniske. Vi skal åbenbart have det hele med, men alligevel er det en meget interessant bog, og i det følgende vil jeg prøve at give en forklaring på, hvorfor den er så god.

I reformpædagogisk skole

Morten Thing begynder med at fortælle om sine forældre, der begge var medlemmer af Danmarks Kommunistiske Parti, og Morten blev opkaldt efter Morten hin Røde som var titlen på Martin Andersen Nexø's selvbiografiske roman. Mortens far kom fra en indremissionsk arbejderfamilie i Vestjylland. Hans mor var datter af et par russiske jøder, der var emigreret til Danmark før første verdenskrig. Som jøde måtte moderen flygte til Sverige under den tyske besættelse, mens faderen blev i Danmark, hvor han blev en navnkundig sabotør. Efter krigen havde forældrene svært ved at finde et blivende sted, men endte i Emdrup, hvor de satte Morten i tidens

mest frisindede skole på Emdrupborg. Eleverne gik udelt til syvende klasse, fysisk afstraffelse var ukendt, man anvendte gruppearbejde og betjente sig af skolepsykologer, når der var brug for det. Skolens praksis havde rødder i kulturradikale kredse, og dens reformpædagogiske tanker blev modarbejdet på det ihærdigste af borgerlige politikere og debattører, der anså den for at være samfundsnedbrydende. De reformpædagogiske tanker blev imidlertid meget populære på den danske venstrefløj og dermed også blandt kommunisterne, hvilket kan undre en del, for kommunisterne hyldede Sovjetunionen, hvis skoler var særdeles autoritære, mens en skole som den i Emdrup var antiautoritær og demokratisk i sin kerne.

Dette modsætningsforhold går Morten Thing ikke dybere ind i, men måske vidste kommunisterne ikke, hvordan det sovjetiske system var? Han skriver, at mange vestlige kommunister blev som blinde når de kom til Sovjetunionen. De kunne ikke se den fattigdom, de tiggere og den uretfærdighed der også var der. Det hang muligvis sammen med, at kommunismen havde stærke religiøse træk. Der var noget, der var helligt, og som derfor ikke stod til diskussion. "Det kunne ikke lade sig gøre at være kommunist og så alvorligt tvivle på, at der var socialisme i Sovjetunionen. Tvivlede man, blev man enten skudt eller ekskommunikeret."

Længere væk fra reformpædagogikken og dens demokratiske idealer kunne man ikke komme. Her er et modsætningsfyldt forhold, der fortjener en nærmere analyse.

Aktiv på venstrefløjen

Senere blev Morten Thing særdeles aktiv på venstrefløjen, og i bogen fortæller han om studentoprøret på Københavns Universitet, om atomkampagnen, arbejdet i tidsskriftet politisk revy og protesterne mod USAs krig i Vietnam, hvor frustrationerne på venstrefløjen voksede fordi demonstrationer og andre former for fredelige protester viste sig virkningsløse. I politisk revy skrev de da, at der fandtes langt mere effektfulde metoder hvorpå man kunne vise sin solidaritet med det kæmpende indonesiske folk, nemlig ved at ødelægge de institutioner og firmaer, der var inddraget i krigen såsom Esso, ØK, American Express, General Motors og flere. Denne artikel udløste en anklage for "tilskyndelse til forbrydelse", og sagen endte med, at Morten Thing blev idømt 20 dages hæfte. I tilbageblik mener han, at dommen var et anslag mod ytringsfriheden, fordi den gjorde en sproglig formulering kriminel, men han problematiserer også sin egen holdning fra dengang, idet han om venstrefløjens frustrationer skriver, at de "var ikke velreflekterede: Vi havde jo faktisk ytringsfrihed, vi var på ingen måde tvunget af staten eller fremmede magter til at tage andre midler i brug end ytrings- og demonstrationsfriheden for at komme til orde."

Vi har kort sagt at gøre med en mand der både kan reflektere og flytte sig derefter.

Hvorfor er bogen læseværdig

Morten Thing er i det hele taget en klog mand der har et omfattende forfatterskab bag sig. Han har skrevet om kommunismens kultur, de russiske jøders historie, pornografiens historie i Danmark, sin mors historie, faderens historie, anti-semitismens historie, tegnenes historie og meget mere, og nu foreligger så hans egen historie. Hvorfor er den så læseværdig?

Det har naturligvis noget at gøre med det, der

fortælles, men også med det, der står mellem linjerne. I enhver fortællende tekst er der næsten altid mere på færde end det ser ud til på overfladen. Der er noget, der meddeler sig bag om ryggen på forfatteren, og det skal lyttes og læses frem. Nogle steder meddeler det sig tydeligt. Det sker fx der hvor Morten Thing fortæller om sit forhold til Israel.

Som ung var han, i lighed med det store flertal af befolkningen, tilhænger af staten Israel. Han tog dertil. Arbejdede en tid i en kibbutz, og på dens jord var der godt nok nogle sodede ruiner der blev kaldt for araberlandsbyen, men han tillagde dem ingen betydning, lige indtil en ven fortalte ham, at staten Israel havde begået en stor uret overfor palæstinenserne. Det kom som en stor overraskelse for ham. Han skriver selv, at han var rystet, og han besluttede sig derfor til at studere Israels historie, hvilket overbeviste ham om, at hans ven havde ret. Da han således havde flyttet sig i sin forståelse af Israels tilblivelse og flygtningeproblemet opståen, blev han fyldt med skam. Han skammede sig over at have forsvaret en regelret kolonialisme, og så tænkte han videre, at når han følte skam, måtte det jo være fordi han ubevidst, men på grund af sin mors familie, identificerede sig med jøderne i Israel. Han skriver: "I mødet med Israels historie blev jeg jøde og besluttede, at der skulle være en position, hvor man både kunne være jøde, være kritisk over for Israel og forsvare palæstinenserne rettigheder til deres land."

I al sin korthed er det en stærk passage, der fortæller, at man ikke altid ved, hvilken arv man har med i sin personlige bagage, og hvis man vedkender sig denne arv, risikerer man selv at blive en anden. Det skete også for Morten, der her kommer til syne som et eftertænksomt og anstændigt menneske, og det er som sådan, vi gerne vil vide mere. Han meddeler sig til os, både i det, der står på linjerne, men også gennem det, der står imellem dem. Begge steder møder vi en stor humanist som det er godt at være sammen med, og derfor vender vi side efter side i den bog.